İptal Edilen Pay Devri ve Rüçhan

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 11. Hukuk Dairesi	07.05.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/6106	2026/2739	6762 s. TTK 394, 6762 s. TTK 391, TTK 461

ÖZET

Şartlı pay devri ve sonraki satış hükümsüz sayılınca mirasçılar, dava sürerken yapılan artırımlardaki yeni payların da tescilini istedi. Yargıtay, bu payların üçüncü kişilerde olduğunu, onlara dava açılıp bedel depo edilmeden şirkete karşı tescil kararı verilemeyeceğini belirterek bozdu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/iptal-edilen-pay-devri-ruchan-hakki-yeni-paylar-2026-2739/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Hukuk Dairesi 2025/6106 E. , 2026/2739 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :... Mahkemesi

SAYISI : 2022/506 Esas, 2025/509 Karar

HÜKÜM : Kabul

Mahkemece bozmaya uyularak verilen karar, Yargıtayca duruşma istemli olarak davacı mirasçıları vekili ile davalı şirket ve dahili davalı ... vekili tarafından temyiz edilmekle; duruşma için belirlenen 05.05.2026 günü başkaca gelen olmadığı yoklama ile anlaşılmış olup, hazır bulunan davacılar (davacı mirasçıları) vekili Avukat .. .. dinlenildikten sonra duruşmalı işlerin yoğunluğu ve süre darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması ileriye bırakıldı. Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü.

KARAR

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı şirketteki 23.208 adet hissesini dava dışı ...'ye 07.11.1996 tarihli sözleşme ile devrettiğini, sözleşmede öngörülen şart ve yükümlülükler yerine

getirilmediğinden sözleşmenin geçersiz olduğunu, müvekkilince ..., bu kişinin hisseleri devrettiği ... ve davalı şirket aleyhine açılan davada Kadıköy 1. Asliye ... Mahkemesinin 1998/1332 E. ve 2004/1110 K. sayılı ilamı ile müvekkili ile dava dışı ... arasındaki hisse devrine ilişkin sözleşmenin hükümsüz olduğunun ve baştan beri hüküm ifade etmeyeceğinin tespitine, ... tarafından ...'e yapılan devrin iptaline karar verildiğini, bu kararın Yargıtay incelemesinden geçerek kesinleştiğini, 1997 yılındaki sermaye artırımına müvekkilinin katıldığını, 1999 yılındaki sermaye artırımına ise paydaş göründüğü için ...'in katıldığını, sonraki artırımlara bu kişinin katılmadığını, müvekkilinin de ortak olarak görünmediği için katılamadığını, hisse devrinin yapıldığı tarihte devredilen hisse miktarına sermaye artırımından sonra tekabül eden pay oranının müvekkili adına tescili gerektiğini ileri sürerek davalı şirkete ait A tipi kurucu hisselerden 40 adedinin, B tipi hamiline hisselerden 9.6312,39 adedinin, C tipi hamiline hisselerden 1.380 adedinin ve D tipi hamiline hisselerden 49.795 adedinin müvekkiline ait olduğunun tespitine ve müvekkili adına tesciline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1.Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının sermaye artırımlarına iştirak etmediğini savunarak davanın reddini istemiştir.

2.Dahili davalılara usulüne uygun olarak tebligatın yapıldığı, davaya cevap vermedikleri anlaşılmıştır.

III. MAHKEMEKARARI

Mahkemece bozma ilamına uyularak yapılan yargılama neticesinde, bozma ilamına uyulmasından sonra uyuşmazlığa ilişkin tüm bilgi ve belgeler ile birlikte dosyanın bilirkişi heyetine tevdi edildiği, alınan raporların ayrıntılı ve denetime elverişli olduğu gerekçesiyle davacının, davalı şirkete yönelik tespit ve tescil istemi ile ilgili olarak davalı şirket pay defterindeki kaydın düzeltilerek .. adına kayıtlı 40 adet (A) tipi, 72171 adet (B) tipi, 1535 adet (C) tipi, 14362 adet (D) tipi hisseler ile 16633.50 adet (E) tipi şirket hissesinin davacıya ait olduğunun tespiti ve tesciline karar verilmiş, hüküm, davacı mirasçıları vekili, davalı şirket ile dahili davalı ... vekilince temyiz edilmiştir.

IV. TEMYİZ

A. Dava ve Hukuki Nitelendirme

Dava, davacıya ait iken geçersizliği mahkeme ilamı ile kesinleşen hisse devir sözleşmesi ile dava dışı ...'ye, ondan da dava dışı ...'e devredilen hisselerin davacının katılamadığı sermaye artırımları da dikkate alınmak suretiyle esas sermaye içindeki payı karşılığının tespiti ve davacı adına tescili istemine ilişkin olup uyuşmazlık, mahkeme kararı ile hem ... hem de ... yönünden iptal edilen hisse devir sözleşmesi nedeniyle yapılan sermaye artırımlarına katılamayan davacının (muris ...), taahhüt yoluyla artırılan sermayenin taahhüt edilmesinden doğan payların taahhüt eden dava dışı ... ve dahili davalılar ... ile ...'ten talep edilip edilemeyeceği noktasında toplanmaktadır.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

1.Her ne kadar Mahkeme kararı dahili davalı ... vekili sıfatıyla da temyiz edilmiş ise de, dahili davalı ...'in bu aşamada kararı temyiz etme hakkı olmadığından temyiz isteminin reddi gerekmiştir.

2.Davacı, davalı şirkette sahip olduğu A tipi 40 adet kurucu hisse, B tipi 7271 adet hamiline hisse, C tipi 1535 adet hamiline hisse ve D tipi 14362 adet hamiline hisse olmak üzere toplamda 23208 adet hissesini 07.11.1996 tarihli sözleşme ile dava dışı ...'ye şartlı olarak devretmiştir. Bu süreçte ... de devraldığı hisseleri dava dışı ...'e devretmiştir. Davacı ile akidi ... arasında imzalanan sözleşmedeki şartın gerçekleşmemesi üzerine davacı, ..., ... ve davalı şirkete karşı dava açmış ve Kadıköy 1. Asliye ... Mahkemesinin 1998/1332 E., 2004/1110 K. sayılı ilamı ile söz konusu sözleşmenin baştan itibaren hükümsüz olduğunun tespitine, ... tarafından ...'e yapılan pay devrinin de iptaline karar verilmiş olup anılan karar, Dairemizin 14.12.2006 tarih ve 2005/9296 E., 2006/13355 K. sayılı ilamı ile onanmıştır.

Davacı vekili katılım makbuzları ve iştirak taahhütnamesi fotokopisi de ibraz etmek suretiyle müvekkilinin 1997 yılında gerçekleştirilen sermaye artırımına katıldığını, 1999 yılında yapılan sermaye artırımına ise ... ortak olarak göründüğü için onun katıldığını, daha sonra yapılan sermaye artırımına ise ...'in iştirak etmediğini, müvekkilinin esas sermaye karşısındaki payının % 21,22'den % 0,13'e düştüğünü ileri sürmüştür. Dava tarihinde yürürlükte bulunan 6762 sayılı Türk ... Kanunu'nun (eTTK) 394. maddesi, "Umumi heyetin esas sermayenin artırılmasına mütaallik kararında aksine şart olmadıkça pay sahiplerinden her biri yeni hisse senetlerinden şirket sermayesindeki payı ile mütenasip miktarını alabilir. İdare meclisi pay sahiplerine verilecek senetlerin ihraç bedellerini gazetelerle ilan eder. Bu hususta yapılacak ilanlarda pay sahiplerinin yeni pay alma haklarını kullanabilmeleri için tayin olunacak müddet, 15 günden aşağı olamaz." düzenlemesini içermekte olup anılan hükümde, pay sahiplerinden her birinin yeni payların "şirket sermayesindeki payı ile münasip miktarını" alabileceği belirtilmektedir. Buna göre sermayenin artırılması hâlinde her bir pay sahibinin sermayenin artırılmasına katılma hakkı yasa ile tanınan bir ortaklık hakkı olması nedeniyle sermayenin artırılmasına ilişkin olarak alınan kararda ortakların bu haklarını kullanabilme olanağının onlara sağlanması gerekmektedir. Yeni pay alma hakkı ihlal edilen kişiler paylarının ve pay senetlerinin başkalarının mülkiyetine geçmesini önlemek için ortaklığa karşı mahkemeden tedbir isteminde bulunabilecekleri gibi yeni payların ve pay senetlerinin kendilerine verilmesini de genel hükümlere göre dava edebilirler. Yeni pay alma hakkı ihlal edilerek alması gereken yeni paylar ve pay senetleri başkalarına verilen hak sahipleri açacakları istihkak davasını herhalde payları ve pay senetlerini elinde bulunduran kimselere de yöneltebilirler. (doktrindeki bir esere atıf).
Mahkemece, Dairemizin 24.03.2022 tarihli, 2020/5329 E. ve 2022/2399 K. sayılı ikinci bozma ilamına uyulmasından sonra 05.12.2023 tarihli bilirkişi kurulu raporu ve 23.05.2024 tarihli bilirkişi kurulu ek raporu alınarak neticede, davacının davalı şirkete yönelik tespit ve tescil istemi ile ilgili olarak davalı şirket pay defterindeki kaydın düzeltilerek .. adına kayıtlı 40 adet (A) tipi, 72171 adet (B) tipi, 1535 adet (C) tipi, 14362 adet (D) tipi hisseler ile 16633.50 adet (E) tipi şirket hissesinin davacıya ait olduğunun tespiti ve tesciline karar verilmiştir.

Ancak somut olayda davacıların murisi ..., 07.11.1996 tarihinde düzenlenen sözleşme ile tüm paylarını dava dışı ...'ye devretmiş, bu devrin geçerliliği şarta bağlanmış olup henüz şart yerine

getirilmeden ... de, devraldığı payları dava dışı ...'e satmıştır. Bunun üzerine davacıların murisinin, satış sözleşmesinin iptali için ..., ... ve davalı şirket aleyhine açtığı dava kabul ile sonuçlanmış ve kesinleşmiştir. İkinci bozma ilamından sonra alınan 05.12.2023 tarihli bilirkişi raporunda da açıklandığı üzere, 09.06.1997 tarihli, davalı şirketin 19 95... yılı olağan genel kurul toplantısı öncesinde davacı ...'a ait hisseler, A Terkip 40 adet+B Terkip 7.271 adet+ C Terkip 1.535 adet+ D Terkip 14.362 adet, toplam 23.208 adet olarak belirlenmiştir. Şirket sermayesi, 1.000.000.000,00 (Bir Milyar) TL'den 5.000.000.000,00 (Beş Milyar) TL'ye çıkarılmıştır. Sermaye artırımı, dış kaynaklardan yeni pay çıkarılarak ve nakdi artırım sermaye taahhüdü yoluyla yapılmıştır. Bu sermaye artırımı ile 50.000,00 TL nominal değerli E grubu 80.000 adet hamiline yazılı pay ihraç edilmiştir. Söz konusu E grubu paylara ilişkin sermaye artırımına davacı ... katılarak (831.675.000,00 TL) E Terkip 16.633,5 adet (50.000,00 TL nominal değerli) yeni pay edinmiştir. Böylelikle ...'ın davalı şirketteki pay sahipliği, A Terkip 40 adet+B Terkip 7.271 adet+ C Terkip 1.535 adet+ D Terkip 14.362 adet+ E Terkip 16.633,5 adet hisse olmuştur. 13.03.1999 tarihli, davalı şirketin 1997 yılına ilişkin genel kurul toplantısında, şirket sermayesi 5.000.000.000,00 (Beş Milyar) TL'den 30.000.000.000,00 (Otuz Milyar) TL'ye çıkarılmış olup bu toplantıya dava dışı ... iştirak etmiştir. Bu toplantıda ...'e ait paylar, A Terkip 40 adet+B Terkip 7.271 adet+ C Terkip 1.535 adet+ D Terkip 14.362 adet+ E Terkip 16.633,5 olmak üzere toplam 39.841,5 adet olarak belirlenmiştir. Bu sermaye artırımı da, dış kaynaklardan yeni pay çıkarılarak ve nakdi artırım yoluyla yapılmıştır. Bu tür sermaye artırımı ile F grubu 500.000,00 adet, 50.000,00 TL nominal değerli hamiline yazılı pay ihraç edilmiştir. Dava dışı ..., yeni ihraç edilen F Terkip paylardan sermaye artırımına katılarak 106.778,98 adet edinmiştir. Davacı ...'ın iştirak edemediği 29.05.2000 tarihli, davalı şirketin 1998 yılına ilişkin genel kurul toplantısında, şirket sermayesi 30.000.000.000,00 (Otuz Milyar) TL'den 150.000.000.000,00 (Yüz Elli Milyar) TL'ye çıkarılmıştır. Bu sermaye artırımı ile ihraç edilen 50.000,00 TL nominal değerli 2.400.000 adet G grubu hamiline yazılı payların kime gittiğinin tespiti noktasında, davalı şirketin .. ... Noterliği'nin 01.11.2002 tarih ve ... yevmiye numarası ile tasdikli şirket pay defterine göre .. .., ..., ..., ..., ... ve ...'ın .. Terkip pay edindiği görülmüştür. Ancak anılan bilirkişi raporunda, pay defterinin kesin delil niteliğinde olmadığı, aksinin her zaman ispat edilebileceği hususu da belirtilmiş olup incelenen pay defterine göre pay sahipleri arasında bir takım pay devirlerinin gerçekleştiği vurgulanmıştır. Yine anılan bilirkişi raporunda, 16.03.2009 tarihli olağanüstü genel kurul toplantısına ait hazirun cetvelinde, G tipi hisselerin ... ve ...'a ait göründüğü, 2009 yılı olağan genel kurul toplantısı hazirun cetvelinde, hisse tiplerine yer verilmediği belirtilmiştir.

Buna göre, 1997 yılındaki sermaye artırımına davacıların murisi iştirak edip pay bedellerini ödemiştir. İkinci sermaye artırımına dava dışı ... iştirak edip pay bedellerini ödemiştir. Bunlardan sonra yapılan üçüncü sermaye artırımına iptal davasının derdest olmasından dolayı ... katılmamış ve dolayısıyla taahhütte bulunmamıştır. Üçüncü sermaye artırımı ile ortaya çıkan G Terkip paylar davalı şirketin yönetim kurulunda yer alan ... ve pay sahibi ...'ın uhdesinde kalmıştır. Tüm dosya kapsamı, ikinci bozma ilamından sonra alınan 05.12.2023 tarihli bilirkişi kurulu raporu ve 23.05.2024 tarihli bilirkişi kurulu ek raporu hep birlikte değerlendirildiğinde, E, F ve G Terkip payların sermaye artırımı dolayısıyla taahhüt edilen bedellerinin ödendiği, bilirkişi raporlarında açıklandığı şekilde payların hazirun cetvellerinde göründüğü anlaşılmaktadır. Zira e TTK'nın 391.

maddesi, "Esas sermayeye karşılık olan hisse senetlerinin bedelleri tamamen ödenmedikçe, umumi heyet yeni hisse senetleri çıkarmak suretiyle sermayenin artırılmasına karar veremez." düzenlemesini içermektedir. Bu düzenleme uyarınca bir önceki sermaye artırımına ilişkin taahhütler yerine getirilmeden yeni bir sermaye artırımı yapılması mümkün değildir.

Sermaye artırımlarından sonra ise ... ve ...'e yapılan hisse satışları mahkeme kararı ile iptal edilmiştir. Pay satış sözleşmelerinin iptali üzerine yapılan satışlar, satış (devir) tarihlerinden itibaren geçersiz olmuştur. Bu sebeple ...'in üçüncü sermaye artırımında rüçhan hakkını kullanmamasının hukuki dayanağı ortadan kalkmıştır.

Bu davada davacı taraf, pay satış sözleşmelerinin iptali davasının kesinleşmesi üzerine iptal edilen pay satış sözleşmelerine konu paylar ile bu paylara dayalı kullanılan rüçhan hakkından dolayı taahhüt edilerek iktisap edilen payların tespiti ile kendi adına tescilini istemiştir. Ancak sermaye artırımı yoluyla oluşturulan paylar, davalı şirketin uhdesinde olmayıp dava dışı ... ile davalı şirket ile aralarında zorunlu dava arkadaşlığı bulunmadığı hâlde davaya dahil edilen ... ve ...'ın uhdesinde görünmektedir. Zira bu kişiler F ve G Terkip payları, sermaye artırımında taahhütte bulunarak ya da daha sonra payları bedellerini ödeyerek edinmişlerdir.

Bu durumda, Mahkemece yapılması gereken iş davacı tarafa, dava dışı ... ile davaya dahil edilen ve ancak zorunlu dava arkadaşlığı olmadığı anlaşılan, ... ve ... hakkında dava açması için uygun süre vererek, bu kişiler aleyhine dava açılması durumunda bu davaların eldeki dava ile birleştirilmesinden sonra sebepsiz zenginleşmeye sebebiyet vermemek için de dava konusu edildiği anlaşılan, taahhüt edilip bedelleri ödenen ...'in uhdesinde bulunan paylar ile ... ve ...'ın uhdesinde bulunan payların belirlenecek bedellerinin depo edilmesi için davacı tarafa süre verilmesi ve sonucuna göre tüm deliller hep birlikte değerlendirilerek varılacak uygun sonuç dairesinde bir karar vermekten ibarettir.

Şayet Mahkemece verilen uygun süre içinde ..., ... ve ... aleyhine dava açılmazsa, davanın davacı ...'ın hisse devir sözleşmesi ile devrettiği (daha sonra mahkeme kararı ile iptal edilen) paylar ile davacı ...'ın katıldığı 1997 tarihli sermaye artırımı ile edindiği paylar yönünden değerlendirilerek karara bağlanması gerekir.

Mahkemece yukarıda yapılan tespitler ve açıklamalar çerçevesinde inceleme ve değerlendirme yapılarak bir karar verilmesi için hükmün davacı ... mirasçıları yararına bozulması gerekmiştir.

3.Yukarıda (2) numaralı bentte açıklanan bozma sebebine göre davalı şirketin temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına karar vermek gerekir.

V.SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle dahili davalı ...'in temyiz isteminin REDDİNE, (2) numaralı bent uyarınca davacı ... mirasçılarının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün davacı yararına BOZULMASINA, (3) numaralı bent uyarınca davalı şirketin temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına, takdir olunan 40.000,00 TL duruşma vekalet ücretinin davalı ... Mermer San. ve Tic. A.Ş.'den alınarak davacılara verilmesine, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harçlarının istekleri halinde ilgililere iadesine, 07.05.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.